

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

E-Heat Oy:n, sekä E-Heat Oy:n toimitusjohtaja Lauri Pispán lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

E-Heat Oy on energiayhtiö, jonka pääasiallinen liiketoiminta on hukkalämmön myynti. Hukkalämpö syntyy E-Heatin omistamissa datakeskuksissa, joissa tarjoamme isännöintipalvelua kansainvälisille konesaliasiakkaille. Rakennamme datakeskusinfrastruktuurin kotimaisen toimittajaverkostomme avulla yhteistyössä paikallisen sähköyhtiön kanssa. Työntekijät, jotka hoitavat palvelinlaitteiden ylläpidon sekä lämmön talteenoton, ovat E-Heatin tai lämpöyhtiön palveluksessa.

Suomen kaukolämmöstä tuotettiin vuonna 2023 noin 88% polttamalla. Lämpöenergian tuottaminen polttamalla synnyttää huomattavan määrän hiilidioksidipäästöjä, vaikka biomassaa lasketaan uusiutuvaksi energianlähteeksi. Kaukolämpöyhtiöillä on rajoitettu määrä vaihtoehtoja, joiden avulla ne voivat vähentää polttotekniikkaan perustuvaa lämmöntuotantoa. Pieni datakeskus, joka suunnitellaan yhdessä kaukolämpöyhtiön kanssa heidän haluamaansa paikkaan, on yksi parhaista ratkaisuista vähentää CO₂-päästöjä. Hukkalämpö on täysin päästötön tapa tuottaa lämpöenergiaa kaukolämpöverkkoon.

Päästöttömään lämmöntuotantoon siirtyminen on haastavaa erityisesti pienille energiayhtiöille. Kankaanpäähän tai Alavudelle ei rakenneta pienydinvoimaloita tai vetytuotantoa. Suuret korvausinvestoinnit rakentuvat hitaasti, mutta datakeskus pystyy alentamaan lämmön hintaa ja vähentämään päästöjä heti eikä viiden tai kymmenen vuoden päästä. Datakeskuksen rakentaminen ei vaadi myöskään valtion tukea vaan kaikki investoinnit tehdään yksityisellä rahalla. E-Heat maksaa investoinnin kaukolämpöyhtiön sijasta ja tarjoaa näin edullisempaa lämpöä verrattuna muihin tarjolla oleviin lämmöntuotantotapoihin.

Infrastruktuurin rakentaa kotimaiset alihankkijat. Esimerkkinä E-Heat teki vastikään lämpösopimuksen Jämsän Aluelämmön kanssa ja tilasi Kuoreveden Sähköltä uuden keskijänniteliittymän. E-Heatin datakeskus lisää kyseisen sähköyhtiön liikevaihtoa noin 6% vuodessa, millä on heille merkittävä vaikutus. Datakeskusinvestointi tarkoittaa myös verkkoyhtiöille sitä, että heidän on laskettava sähkön siirtokustannusta, joka kuntalaiselle tarkoittaa halvempaa siirtokustannusta. Sama taloudellisen toimeliaisuuden lisäys toteutuu myös muilla pienemmillä paikkakunnilla, minne datakeskuksia rakennetaan. Vastaavan kokoluokan investointeja ei ole tehty pienemmissä verkoissa kymmeniin vuosiin. Pienet ja suuret datakeskukset ovat tällä hetkellä ainoita investointeja, jotka ajavat uuden tuuli- ja aurinkovoiman rakentamista eteenpäin. Jos tuulivoimaa ei rakenneta, jää miljardiluokassa liikkuvat investoinnit ja verotulot saamatta.

Samaan aikaan Suomeen on tulossa sähkökattiloita yli tuhannen megawatin edestä. Sähkökattilat ovat suuria vedenkeittimä; ne muuttavat sähkön lämmöksi ja niillä voidaan tehdä sähköverkon kulutusjoustoja, mutta ne eivät tuota lisää työpaikkoja tai palveluvientiä kuten datakeskukset. Sähkökattilat ovat tärkeä osa kaukolämpöjärjestelmää ja niiden käyttämä sähkö verotetaan alennetulla 2 veroluokalla. E-Heatin datakeskuksissa käytetystä sähköstä muuttuu 99,5% lämmöksi, joka syötetään kaukolämpöverkkoon tai kasvihuoneeseen. Lakimuutoksen toteuduttua E-Heatin Suomessa suunnittelemaa ja kotimaisten alihankkijoiden rakentamaa lämmön talteenottojärjestelmää verotettaisiin korkeammalla veroluokalla kuin sähkökattiloita. Tämä olisi mielestämme käsittämätön tilanne ja haittaisi vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoitetta.

Yksi megawatti E-Heatin tuottamaa hukkalämpöä vähentää hiilidioksidipäästöjä noin 720 000 kilogrammaa vuodessa (perustuu Energiategollisuuden 2023 kaukolämpödataan). Yhtiöllä on tällä hetkellä tuotannossa 7 megawatin edestä lämpötehoa ja kuluvan vuoden loppuun mennessä lämmöntuotantoa on tarkoitus olla ympäri Suomea 30 megawatin edestä. Edellä mainittu 30 megawatin tuotanto vähentäisi CO₂-päästöjä 21,6 miljoonaa kilogrammaa vuodessa. Tämä vastaa 153 miljoonaa henkilöauton ajokilometriä, 24 000 neliömetrin metsäalan vuotuista hiilensidontaa tai 36 900 edestakaista Helsinki – München -matkustajalentoa.

Hukkalämmön hyödyntämisen lisäksi E-Heatin datakeskukset ovat mukana Fingridin kapasiteettimarkkinoilla vakauttamassa sähköverkkoa.

Lehtien palstoilla asiantuntijat, jotka eivät toimi datakeskusalalla ovat kertoneet, että ”datakeskusinvestoinnit tulevat Suomeen ilman alennettua veroluokkaa”. Tämä ei valitettavasti pidä paikkaansa. E-Heatin projekteista 80-90% joudutaan perumaan, jos datakeskusten veroluokka muuttuu. Tällöin yhtiön on keskityttävä Ruotsiin ja Norjaan, jossa on kaukolämpöverkko ja Suomea halvempi sähkö tälläkin hetkellä. Toimialla käytyjen keskustelujen mukaan suuret datakeskukset tulevat tekemään samoin. Tälläkin hetkellä USA:sta saa colocation (isännöintipalvelu) palvelua halvemmalla kuin Suomesta, mitä tapahtuu, kun meidän hinnat nousevat 21,5€/MWh. Suomen kilpailuetu tällä hetkellä ei ole edullisempi sähkö vaan vahva verkko, josta Fingrid on pitänyt huolta. USA:ssa, Pohjois-Ruotsissa ja Pohjois-Norjassa yritykset voivat tehdä 5-15 €/MWh halvemman PPA

sopimuksen kuin Suomessa. Suomen etu on ollut myös vakaa regulaatioympäristö, joka on nyt murenemassa, ja tilanteen edistymistä seurataan tarkasti myös muilla toimialoilla.

EK ja Energiategollisuus ovat tehneet laskelmat veroluokkamutoksen taloudellisista vaikutuksista ja laskelmien johtopäätös on, että Suomi menettäisi kymmen- tai satakertaisesti verotuloja verrattuna verokertymän lisääntymiseen. Yhteinen näkemys vaikuttaa olevan, että veronkorotuksen sijaan lämmön talteenoton vaatimusta voitaisiin kiristää tai lisätä datakeskuksille vaatimus tehdä kulutusjousto. Siirtymäajat eivät ole lämmön tuotannon kannalta järkevä ratkaisu; kaukolämpöyhtiöt suunnittelevat lämmöntuotantoa kymmenien vuosien aikajänteellä, eivätkä ole valmiita sitoutumaan tuottajaan, joka viiden vuoden päästä joutuisi nostamaan lämmön hintaa 20 €/MWh.

Datakeskustemme lämpöasiakkaina on suuria ja pieniä lämpöyhtiöitä. Laitoksia on valmisteilla Turusta Ivaloon, mutta tällä hetkellä kaikki investointipäätökset odottavat ja yli 100 megawatin hankeputkesta jää jäljelle kymmenesosa. Näiden projektien rakennuskustannukset olisivat sadoissa miljoonissa euroissa.

Väitätte lakiehdotuksessa, että energiatehokkuusdirektiivi velvoittaa datakeskukset lämmöntalteenottoon. Ensinnäkin; jos ei ole datakeskusta ei ole lämmöntalteenottoa ja polttaminen jatkuu. Toiseksi; EU on antanut valtioille mandaatin omalla lainsäädännöllään päättää tästä. Kolmanneksi; jokainen datakeskus voi osoittaa, ettei hukkalämmön talteenotto ole teknistaloudellisesti kannattava. Olisi järkevää edesauttaa hukkalämmön talteenotossa, se voi avata uusia investointeja kuten kasvihuoneen datakeskuksen läheisyyteen tai muuta lämpöä tarvitsevaa teollisuutta.

Jos veromuutos tulee tällaisenaan niin lämpöyhtiöt, joille E-Heat toimittaa lämpöä, joutuvat nostamaan hintojaan loppuasiakkailleen n. 10-20%. Sen lisäksi niiden lämpöyhtiöiden osalta, jotka eivät syystä tai toisesta voi maksaa lämmöstä enempää, joudumme lopettamaan toiminnan kyseisillä paikkakunnilla ja turpeen ja hakkeen polttaminen aloitetaan uudelleen.

E-Heatin lämmön hinta on kaikille lämpöyhtiöille sama riippumatta lämpöyhtiön tai kaupungin koosta. Olemme pyrkineet tarjoamaan lämmön järkevään hintaan, jotta investointeja ja työpaikkoja syntyisi myös pienille paikkakunnille. Tämän seurauksena myös katteemme on sama jokaisessa projektissa. Lakimuutoksen jälkeen kate olisi miinuksella 1,5€/MWh. Datakeskuksen isännöintipalvelun ollessa jo ennen lakimuutosta halvempi esimerkiksi USA:ssa, meillä ei ole varaa nostaa isännöintipalvelun hintaa tai asiakkaat eivät tule Suomeen. Jos nykyinen lämmön myyntihintamme lämmön hyödyntämisasteesta ja sähkön siirrosta riippuen on 20-35€/MWh. Kun siihen lisätään 21,5€/MWh hakkeen maksaessa 40-45€/MWh, niin lopputulema on se, ettei investointeja voi lakimuutoksen jälkeen tehdä.

Ehdotamme seuraavaa:

1. Perutaan lakimuutos
2. Kaukolämpönä tai teollisuuden lämmöntarpeeseen hyödynnetty osa datakeskuksen sähköenergiasta pysyisi veroluokassa II
3. Poistetaan PUE ja ERE -> tietty prosenttiosuus esim. 10-30% hukkalämmöstä hyödynnettävä (seurataan ERF arvolla) ja/tai lisätään vaatimus tehdä kulutusjousto

E-Heat Oy

Henkilökohtaisesti olen erittäin pettynyt tapaan, jolla muutosta ajetaan läpi. Hallitus ei noudata omaa hallitusohjelmaansa:

"Hallituksen tavoitteena on kasvattaa kotitalouksien ostovoimaa ja huomioida vaikutukset arjen kustannuksiin päätöksissään."

Sekä:

"Suomi vastaa päästöjen vähennystavoitteisiin ja etenee hiilineutraalisuustavoitteeseen ja hiilinegatiivisuuteen ilman, että arjen kustannukset nousevat tai kilpailukyky heikkenee."

Viikon lausuntoaika osoittaa myös sen, että laki halutaan runnoa läpi nopeasti. Lakimuutoksesta ei tiennyt etukäteen datakeskusala, etujärjestöt, kansanedustajat tai ministeriöt. Valmistelu on tehty hätiköidysti ja suoraan sanoen huonosti, eikä asiantuntijoita ole kuultu. "Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta" on täynnä asiavirheitä ja argumentteja vailla faktoja. Tämä muutos tulisi vaikuttamaan normaalien ihmisten kuukausittaisiin siirto- ja lämpölaskuihin ja lisäämään päästöjä. Sen lisäksi suunnitellut tulevat päästövähennykset eivät toteudu. Kymmenien miljardien investoinnit jäävät toteutumatta vain sen takia, että halutaan paikata hätäisesti 30 miljoonan euron vaje valtion budjetissa miettimättä vahinkoa, joka sillä saadaan aikaan ja hidastetaan talouskasvua ja investointeja.

Pyydänkin teitä arvon virkahenkilöt, erityisavustajat, kansanedustajat ja ministerit ottamaan aikalisän ja keskustelemaan oikeiden asiantuntijoiden, alan toimijoiden, järjestöjen ja meidän loistavan kantaverkkoyhtiön Fingridin kanssa, joka on kertonut hyvin selvästi, että kulutusta ja

datakeskuksia tarvitaan ja sähkön kulutuksesta ei tule ongelmaa, toisin kuin valtionvarainministerimme väittää. Yhdessä löydämme faktojen pohjalta ratkaisun, joka on paras mahdollisen Suomelle ja suomalaisille. Meillä ei ole varaa tehdä tässä taloustilanteessa päätöstä joka torppaa harvoja investointeja, joiden avulla saadaan myös uutta sähköntuotantoa, verotuloja, sekä työpaikkoja.

Lauri Pispa / Toimitusjohtaja, E-Heat Oy

Pispa Lauri
E-Heat Oy